دەستنووسی نووسراو لە بۆکان

لە بەشی 13 و 233 ی ئەم زنجیرە ووتارەدا ئاماژەم بە بوونی هەندێک دەستنووس کرد کە لە بۆکان یا تورجان و گوندەکانی دەوروبەری بۆکان نووسراون و پاشان گەیشتوونەتە کتێبخانەی دەستنووسەکانی بەغدا و تا ئاڵۆزییەکانی ساڵی 1993 و ڕووخانی ڕژێمی سەددام حوسەین لەوێدا پارێزرابوون؛ هیوادارم لە تاڵان و بڕۆی ئەو سەردەمەش ڕزگاریان بووبێت و ئێستا بە سەلامەت سەرلەنوێ لەوێ نیشتەجێ بووبێتنەوە.

بە پێویستی نازانم لێرەدا تایبەتمەندیی ئەو دەستنووسانە دووپات بکەمەوە، و هەر ئەوەندە بەسە بڵێم زوربەی زۆریان بابەتی فەقێیایەتی و مەلایەتی و شەرح یا تەفسیری هەندێ نامیلکەی زانایانی عەرەب و عەجەمن.

ئەوەی لێرەدا دەمەوێت باسی بکەم بابەتێکی تەواو جیاوازە و کەشکۆڵە شیعرێکە لە ساڵی 1880 دا لە بۆکان نووسراوەتەوە. خاوەنی ئێستای کەشکۆڵەکە ڕێزدار عەبدوڵڵا ڕۆستەمی مامۆستای خانەنشینی بۆکانییە و نووسەرانی کەشکۆڵەکەش باو باپیری ئەون. کەشکۆڵەکە بە هیممەتی ڕێزدار ڕەحمانی محەممەدیان گەیشتۆتە دەست من و منیش بابەتێکم لە سەر نووسیوە و لە ژمارە یەکەمی گۆڤاری ژین چاپی بنکەی ژین لە سلێمانی (پووشپەڕی 2009) دا بڵاوم کردۆتەوە *(بڕوانەخوارەوەتر)*.

ساڵی نووسرانی کەشکۆڵەکە 1880 (ساڵی شێخی) و ماوەیەکیش دوای ئەوە. نووسەرانی کەشکۆڵ مام و ئامۆزای خوالێخۆشبوو وەستا عەبدولڕەحمانی ددانساز باوکی کاک عەبدوڵڵای ڕۆستەمی بوون و لە گوندی تورکمان کەندیی ڕۆژهەڵاتی بۆکانەوە هاتوونەتە بۆکان و لەوێ ژیاون.

کەشکۆلەکە، کە گەلێکیش بە باشی پارێزراوە، سەرجەم 102 پارچە شیعری تێدا تۆمار کراوە. شیعرەکان زوربەیان کوردی و بەشێکی کەمیان فارسین. شیعرە کوردییەکان هەندێکیان هەورامین (شەفیع، میرزا فەتحوڵڵا، و...) بەڵام زۆرایەتییان کرمانجی خواروو (و هی ئەحمەدی کۆر، وەفایی، ئەدەب، نالی، حەریق، شەهاب، و شێخ ڕەزا تاڵەبانی) ن. قورسایەتی شیعرەکان هی ناوچەی موکریانە و بە تایبەت شیعرەکانی ئەحمەدی کۆر زۆرترین شوێنیان لە ناو لاپەڕەکانی کەشکۆڵەکەدا بۆ تەرخان کراوە. هەر ئەوە خۆی پەیوەندی کەشکۆلەکە بە بۆکانەوە دەردەخات، گەرچی ناوی نووسەران و پەیوەندی خزمایەتییان لەگەڵ خاوەنی بۆکانیی ئێستای دەستنووسەکە بۆ سەلماندنی ئەو ڕاستییە بەسە.

دەرکەوتنی ئەم کەشکۆلە هەواڵێکی خۆشە، و بۆ مێژووی بیر و هونەر و ئەدەبی ناوچەکە بەڵگەیەکی بەکەڵکە. ئەوەندەی ئاگادار بم کاک حەمەدەمینی شاسەنەم چەند کەشکۆڵێکی دیکەی لەبەردەستدان کە ئەوانیش هی بۆکان و ناوچەکەن و هیوادارم بتوانێت بە شێوەیەک بڵاویان بکاتەوە. کەشکۆڵەکانی کاک حەمەدەمین و ئەم کەشکۆڵەی عەزیز و سەوزەحمەد، هاوڕێ لەگەڵ دەستنووسەکانی بەغدا، دەتوانن گەنجینەیەکی بەنرخ بن لە کاری زانستی و هونەریی پێشینیانی ئێمە لە بۆکان و لە کوردستان بەگشتی.

ئەوەش دەقی ئەو ووتارەی وا سەبارەت بە کەشکۆڵی عەزیز و سەوزەحمەد نووسیم و لە گۆڤاری ژین، چاپی بنکەی ژین لە سلێمانی، ژمارە 1، پووشپەڕی 2009 دا بڵاو بووەوە:

(٢)

کەشکۆڵی عەزیز و سەوزەحەمەد

(نووسراو لە بۆکان

ساڵی ١٨٨٠ی زایینی)

ئەنوەر سوڵتانی

هاوینی ٢٠٠٩

کەشکۆڵێکی ٩٣ پەڕەیی (١٨٦ لاپەڕەیی)یە، پێشتر لەلای خوالێخۆشبوو میرزا عەبدولڕەحمانی ددانسازی بۆکانی (ڕۆستەمی) بووە و دواتر گەیشتووە بە ڕێزدار عەبدوڵڵا ڕۆستەمی -کوڕی ناوبراو و مامۆستای خانەنشینی شاری بۆکان. کاک عەبدوڵڵا بە ئەمانەت کەشکۆڵەکەی داوەتە ڕێزدار عەبدولڕەحمانی محەمەدیان و ئەویش -دوای مۆڵەت وەرگرتن لە خاوەنەکەی- ناردوویەتی بۆ من بۆ پێداچوونەوە و هەڵسەنگاندن و ئاشکرایە منیش دوای کۆتایی هاتنی کارەکەم دەینێرمەوە بۆیان و سپاسی زۆری خۆمی هاوڕێ دەکەم.

بە گوێرەی ئەو سەنگ و سووکەی من کردوومە، کەشکۆڵەکە کۆمەڵەی دوو بەیازی جیاجیایە و گەرچی بە دابی کۆن، ژمارە بۆ پەڕەکانی دانەنراوە، من هەوڵم دا بە قەڵەمی ڕەش (ڕەساسی) و زۆر بە وردی، بێ ئەوەی زیانێک بە پەڕەکان و دەقی نووسراو بگات، ژمارەیان بۆ دابنێم، کە سەرجەم بوو بە ٩٣ پەڕە، لام وایە ٦٣ لاپەڕەی یەکەم لە ٣٠ لاپەڕەی دواتر جیاواز بوو بێت و درەنگتر شیرازەیان پێکەوە بەسترابێت، واتە بە تەقەڵ بە یەکەوە دروابێتن و بەرگێکی نەرم و جوانیان لە چەرمێکی قاوەیی نەعاملاوی کەمتر خۆشکراو تێگیرابێت.

شێوە خەتی ناو کەشکۆڵەکە، لە یەک و دوو زیاتر و بە بۆچوونی من فەقێ و مەلا و خوێندەواری جیاواز شیعریان تێدا نووسیوە یا نووسیوەتەوە، قەبارەی لاپەڕەکان بەم شێوەیە: ١١,٥ × ١٨ سانتیمتر

قەبارەی بەرگی چەرمی هەندێک لە لاپەڕەکان گەورەترە: ١٢ × ٢٠ سانتیمتر

هەر لاپەڕەی سێ یا چوار ستوون شیعری تێدا نووسراوە و شیعرەکان لە باری درێژاییی لاپەڕەکانەوە لە سەرەوە بۆ خوارەوە نووسراون، بەڵام ستوونی نێوان دوو ستوونی سەرەکی لە ڕاستەوە بۆ چەپ نووسراوە و وەک هێڵێکی باریکتر دوو ستوونەکەی لە یەکتر جیا کردووەتەوە.

شێوە خەتەکان نەستەعلیقن و هەندێک جار بە شێوەیەکی مونشییانە نووسراوە، بەڵام زۆربەی جار، ناوەستایی و ڕادەی کەمخوێندەواریی نووسەر یا نووسەرەکانیان دەگەیێنن.

نووسەر، یا خاوەنەکانی کەشکۆڵەکە بە شێوەیەکی ساکار و کەمتر شارەزایانە هەوڵی هەندێک ڕازاندنەوەی لاپەڕەکانیان داوە:

١- ناوی شاعیرەکانیان لە سەرەتای زۆرێک لە شیعرەکاندا بە ڕەنگی سپیی ناو چوارچێوەیەکی ڕەش نووسیوە. ئەو چوارچێوانە بە شێواز و ئەندازەی جیاجیا پێک هاتوون.

٢- سەرتاپای لاپەڕەکانیان بە ڕەنگی سوور، سەوز ڕەنگ کردووە، کە وێدەچێت ئەم کارە پێش نووسینی شیعرەکان بەڕێوە

چوویێت، بەڵام ڕەنگەکان هەندێك جار لە لاپەڕەکانی ترو لەسەر شیعرەکانیش دراون.

۳- جیا لەوانە، هەندێك تەرح و وێنە کێشراون کە نازانرێت چین و شوێنی بەتاڵی نێوان شیعرەکانیان پێ پڕ کراونەتەوە.

هەندێك یادداشتی غەیرە شیعری بەسەر لاپەڕەکانەوە نووسراون و هەندێك ناو، ناوبردە کراون، کە لە پەیوەندیی ناسینی نووسەر(ەکان)ی کەشکۆڵەکەدا خاوەنی بایەخی تایبەتن و هەروەها ڕێکەوتی پێکهاتنی کەشکۆڵەکەمان کەموزۆر بۆ دیاری دەکەن. ئەوانەی خوارەوە دەقی ئەو یادداشتانەن، من بە شوێنیاندا هەندێك ڕوونکردنەوەی خۆم هەن، دەیاننووسم.

ل۵۰ ستون ۳ "عباسعلی (امیر ولی)"

ل۹ ڕاست ستون ۱ "عزیز ۵۱ ناتمریزی" + مۆر [ناخوێنرێتەوە]

ل۱۲ ڕاست ستون ۱ ((تمت شد کلّه از نسخەاست. عزیز))

ل۳۹ چەپ: ((فحل مادیان بوره غنچه اسم ۱۳۱۷ تنگوز ئیل عصر ۵شنبه ۲۹ شوال دو دست از اسب کرند (؟) عموی میرزا صالح جباری (؟) باد آمین. بیست روز از زستان به نوروز مانده بود که محل دادەشد.))

[۲۹ شوال ۱۳۱۷ = ۱۹۰۰/۱/۳۰ز]

ل۳۹ چەپ "سچقان ایل موش ....."

ل٤۰ ڕاست، ستون ۱، ((شفیع شفاعت کند))

ل٤۲ ڕاست مۆر: "عبده رستم (؟)"

ل٤۸ ڕاست، کۆتاییی لاپەڕە، دەستی چەپ، مۆر: "عبده سەوز ئەحمەد ۱۲۹۸"

[- ۱ مانگی ساڵی ۱۸۸۰ و ۱۱ مانگی ۱۸۸۱ز] (سوز احمد)

ل۵۰: مۆری ڕووسی

ل۵۱ چەپ ((خطی سبزەحمداست))

ل۵۵ ڕاست ستوونی ۱: "فەقێ"

ل۵۹ چەپ، ناوەڕاست: ((یا حمد .... به سوره حمد))

ل٦۵ ڕاست (کۆتاییی ستوونی ناوەڕاست): ((۱۳۱۰، ۲۲ رمضان المبارك، ایلان ایل))

[۲۲ رمضان ۱۳۱۰ مانگی = ۱۸۹۳/٤/۹ زاینی]

ل۷۵ ڕاست (لای سەرەوەی ناوەڕاست): "۱۳۱۸ نوزده ذالحجة اودایل" [۱۹ ذالحجة ۱۳۱۸ = ۱۹۰۱/٤/۱۰ز ئۆدئیل = ساڵی مانگا]

ل۸۳ ڕاست (ستون اول): ((نسخه کوت است ...)) (؟)

ل۸۷ ڕاست (ستوونی یەکەم): ((۳ شوال مطابق ایت ایل ۱۳۱٦ عزین)) [= ۱۹۰۲/۱/۱٤ز]

۱. عەبباسعەلی (ئەمیر وەلی)، نازانم کێیە، بەڵام بە ئاشکرا، هی ناوچە باشوورییەکانی کوردستان و لای کرماشان و ئیلام و لەکستان و لوڕستانە و زۆر گونجاوە هی ئیماندارێکی شیعی بێت یا ئەهلی حەق.

۲. "عەزیز... ۵۱ تمریزی"، ئەگەر بە تەواوەتی بخوێنرێتەوە، وا هەیە پەیوەندیشی لەگەڵ کەشکۆڵەکەدا بناسرێت، لەبەر ئەوەی من بە یەکێ لە دوو نووسەرەوەی کەشکۆڵەکەی دەزانم.

۳. ((فەحلی مادیانە بۆرە))، یادداشتێکی ئاساییە کە خەڵکانی

خوێنـــدەوار لەســـەر لاپـــەڕەی کتێبیـــان دەنووسی و لەڕاستیدا هیچ ناگەیێنێت، جگە لە ڕێکەوتی ساڵی ١٣١٧ [١٩٠٠ز].

٤. شـــەفیع شـــەفاعەت بکـــات، ئەگـــەر ئاماژەیەك بە ناوی میرزا شەفیعی کولیاییی شاعیر نەبێت، دۆعایەکی ئاسایییە لەلایەن ئیمانداڕێکەوە.

٥. مـــۆری "عبـــده رســـتم"، دوور نییـــە مۆری خوالێخۆشبوو "ڕۆستەم" باوکی میرزا عەبـــدولڕەحمانی ددانـــساز و خـــاوەنی کەشکۆڵەکە بێت.

٦. نـاوی "سـەوزە ئەحمـەد" و "سـبزه حمد" دوو جار لە لاپەڕە ٤٨ی ڕاست و ٥١ی چەپدا هـاتووە و لـە دووهەمیانـدا گـوتراوە "خـەتی سـەبزەحمەدە" و ڕێکـەوتی ١٢٩٨ [١٨٨٠-٨١]یشی پێوە دەبینرێت. هـەر ئـەو ڕستەیە و دووپاتبوونـەوەی ناوەکـە، منیـان هێنایـە سـەر ئـەو بـاوەڕەی کـە نووسـەری کەشکۆڵەکە، یـاخود یـەك لـە نووسـەرەکانی هـەر ئـەو "سـەوزەحمەد"ە بێـت. هەرکـەس بـووە یـادی بـەخێر بێـت و هیـوادارم لـە سەرچاوەی دیکەدا زانیاریی زیاتری لەسەر دەست بکەوێت.

٧. ســـاڵانی ١٣١٠ و ١٣١٨ [١٨٩٣ و ١٩٠١ز] تەنیا ئەوە دەگەیێنن کە کەشکۆڵەکە لەو ساڵانەشدا بە دەست کەسانێکەوە بووە و بابەتیان لێ زیاد کردووە.

٨. ((نسخه کوت است)) نەمزانی چییە، هۆکارەکەشی وشـەی "کوت"ە کە بە باشی بۆم نەخوێنرایەوە.

٩. ((٣ شوال مطابق ئیت ئیل، ١٣١٦، عزیز" و "عزیز .... ٥١ تمریزی))

مـــن بـــەبێ ئـــەوەی هۆکـــارێکی ڕوونم بەدەســـتەوە بێـت، لام وایـە عـەزیز یـەك لـە نووسـەرانی کەشکۆڵەکە بێت و هـاتنی نـاوی بـۆ دووجـار لـە دوو لاپـەڕەی ٩ی ڕاسـت و ٨٧ی ڕاستدا بە هەڵکەوت نەبوە.

هەر بەو بۆنەیەوە عەزیز و سەوزە حمـەد بـە پێکهێنـەکانی کەشـکۆڵەکە دادەنـێم، تـا کاتێـك کـە زانیارییـەکی دژ بـەوەمان دەسـت بکەوێت.

مـــن ئـــەم بۆچـــوونانە بـــۆ دیـــاریکردنی شـوێنی نووسـرانی کەشـکۆڵەکەش، دەخەمـە ڕوو:

١. زۆر وا هەیـە ئـەم کەشـکۆڵەش وەك بـەیازی کـۆنی ئـەو سـەردەمانە (لای کـەم، کۆتاییـەکانی سـەدەی نۆزدەهـەم)، بەدەسـت مەلا و فەقێ و موستەعیدەوە ئەم گوند و ئەو گوندو ئەم ناوچە و ئەو ناوچەی کوردستان گـەڕابێت و لـە حـوجرەی مزگـەوتی جیـاواز بابەتی جیاجیای لێ زیاد کرابێت.

هـۆی ئـەم بۆچوونەشـم، بـوونی شـیعری هەمەچەشنەی شـاعیرانی کوردە، هـی ناوچـە جیاجیاکـانی کوردسـتان هـەر لـە هـەورامان و ناوچـەی "گـۆران"ەوە بگـرە تـا موکریـان -کـە لـەوێ بـە شـیعری "ئەحمـەدی کـۆر" بـاڵ دەکێـــشێتە ســـەر زاراوەی کرمـــانجیی ژووروش- دەزانـین کـە شـیعری ئەحمـەدی کـۆر ئاڵقـەی پەیوەنـدیی نێـوان کرمـانجیی ژووروو و خوارووە.

٢. شـیعرەکان هـی سـەردەمێکن کـە شـیعری کرمـانجیی خـواروو، بـەهۆی نـالی و سـالم و کـوردی و شـێخ ڕەزاوە سـەر بـەرز دەکاتـــەوەو شـــان لـــە شـــانی شـــیعری

دەوڵەمەندی ناوچەی گۆران و هەروەها شیعری کرمانجیی ژووروو دەدات. شیعری ئەو شاعیرانە و هەروەها ناری و حەریق لە کەشکۆڵەکەدا دەبینرێن.

۳. قورساییی سەرەکیی شیعرەکان، هی ناوچەی هەورامان و موکریانە. شیعرە هەورامییەکان بەگشتی هی میرزا شەفیعی کولیایی (بێلەواری/ مامێزەکی)ن، بەڵام شیعری شەهاب یا شەهابی و هەروەها خانای قوبادیی تێدا تۆمار کراوە. بەڵام ژمارەی شیعری شاعیرانی ناوچەی موکریان (مەهاباد و بۆکان و میاندواو) لەناو شیعرەکاندا بەرچاون: وەفایی، ئەحمەدی کۆر و عەبدوڵڵا بەگ (میسباح).

٤. بەهۆی زۆربوونی شیعری شاعیرانی موکریان، من سەبارەت بە سەوزەحمەد و عەزیز یا هەر کەسێکی دیکە- کە نووسەرەوەی شیعری ئەو شاعیرانە بێت، لاموایە شیعری هەورامی لەو سەردەمە تایبەتەدا (کۆتاییەکانی سەدەی ۱۹ و سەدەی بیستەم) بە هەموو ناوچەکانی کوردستان و یەك لەوان، موکریاندا بڵاو ببوەوە و خوێندەوار و شاعیر و شایەری گۆرانیبێژ، تا ڕادەیەکیش خەڵکی ئاساییی ناوچەکە، شیعری هەورامییان دەناسی. بەڵام شیعری شاعیرانی موکریان بەو شێوەیە لە ناوچەکانی تردا بڵاو نەببوەوە و زۆر نەچووبووە ناو بەیاز و دەفتەری مەلاو فەقێ و خوێندەوارانی باشوور و باکووری کوردستان. جا، قورساییی بەرچاوی شیعری شاعیرانی موکریان لە کەشکۆڵەکەدا من دەهێنێتە سەر ئەو باوەڕەی کە کەشکۆڵەکە، یاخود بەشێکی بەرچاوی، لە ناوچەی موکریان نووسرابێتەوە. بەم پێیە، سەوزە حمەد و عەزیز -ئەگەر نووسەرەوەی ڕاستەقینەی ئەو کەشکۆڵە بن، دوور نییە خەڵکی ناوچەی موکریان بووبێتن.

٥. قسەی کۆتایی، ئەگەر کەشکۆڵەکە لە ناوچەی موکریان نووسرابێتەوە، بە گوێرەی ئەو ڕاستییەی کە لە ماڵی کاك عەبدوڵڵای ڕۆستەمی ڕاگیراوە و ئەو لە باوکی خۆی - میرزا عەبدولڕەحمانی بۆ ماوەتەوە و مۆری "ڕۆستەم" -باپیرەی کاك عەبدوڵڵاشی بە سەرەوەیە، دەکرێت بێینە سەر ئەو باوەڕەی وا کەشکۆڵەکە لە بۆکان و دەوروبەری نووسرابێتەوە و تۆمارکرانی لای کەم ۱۷ پارچە شیعری ئەحمەدی کۆر- کە دەزانین لە داشبەندی بۆکان نێژراوە، ئەم باوەڕە قایمتر دەکات. وا هەیە زانیاریی زیاتر لەسەر ئەم بابەتە تایبەتەم لەلایەن کاك عەبدوڵڵاوە بگاتەوە دەست، کە هەر بە شوێن ئەم دێڕانەدا دەیهێنم.

٦. لەناو کەشکۆڵەکەدا، پەڕەیەك کاغەز هەیە کە نوشتاوەتەوە و قەبارەی کراوەتە هەمان قەبارەی لاپەڕەی کەشکۆڵەکە، بەڵام پێیەوە نەلکاوە. پەڕەکە شێوازی چوار لاپەڕەی بچووکی بە خۆیەوە گرتووە، کە سێ لاپەڕەیان نووسراوەی بەسەرەوەیە و لاپەڕەی چوارەم بەتاڵ ماوەتەوە. چوار غەزەلی فارسی لەو سێ لاپەڕەیەدا نووسراون کە لە مەقتەع، واتە دوایین فەردی هەموویاندا، ناسناوی "فیکری" دەبینرێت:

- آشفته شود حالت فکری ز فراقت
- فکری بیچاره اندر هجرت ای غنچه دهان

– فكرى برو نصيحت سعدى بگوش گير
((كــز هرچــه بگـــــذرى ســخن دوســت خوشتراست))
– بنوش بادهٔ گلگون به هر زمان فكرى!

بەدوای چوارەم غەزەلیشدا ئەم دێڕانە نووسراون:

((جهت برادرى آقا عبدالرحمن يادگار تحريرشد گرچه اشعار بنده قابل هيچ گونه توجهى نيست. به تاريخ ٢٠ شعبان المعظم ١٣٤٤ [= ١٩٢٦/٣/٦ز] عبدالله سلمانى تخلّص به "فكرى". ياحق))

ئەم شیعرە لە سێ لایەنەوە ڕوونکەرەوە و خاوەنی بایەخە:

ئـ. دەری دەخات کە کەشکۆڵە کە تا ساڵانێکی دواتر، واتە ١٣٤٤ [١٩٢٦ز] کەڵکی لێ وەرگیراوە و خوێنراوەتەوە؛

ب. شیعرەکان پێشکەش بە "آقا عبدالرحمن" کراون، کە بێگومان هەمان میرزا عەبدولڕەحمانی باوکی کاک عەبدوڵڵای خاوەنی کەشکۆڵەکەیە و ئەوە جارێکی تر پەیوەندیی کەشکۆڵەکە– لە دوایین قۆناغەکانی پێکهاتنیشیدا بێت، بە بنەماڵەی ئەوان و بە شاری بۆنەکانەوە دەسەلمێنێت.

پ. وا هەیە لە هەموو ئەوانە گرنگتر، ناوی شاعیرێکی خۆش مرخمان بۆ ئاشکرا دەکات کە شیعری ڕەوان بە واتای وەك ئەم فەردەی گوتووە و بە داخەوە لە هیچ کوێیەك ناوی تۆمار نەکراوە:

قومى به كعبه مايل و جمعى كنشت و دير،
دير و كنشت و كعبهٔ ما، كوى دلبراست
غايب نگردد از نظرم يار، گوئيا
در صحن ديده نقش جمالش مصوّراست.

یا ئەم شیعرە:

حديث عشق زپير مغان بپرس نه شيخ
كه او هميشه به فكر ردا و دستاراست!

یادی بەخێربێت!

٧. خاڵێکی نائاسایی سەبارەت بە کەشکۆڵەکە هەیە، دەبێ لێرەدا باسی بکەم: بە قوژبنی دەستەچەپی لای خوارەوەی لاپەڕە ٥٠ی ڕاستەوە مۆرێکی هەڵکەنراو دەبینرێت، کە لەڕاستیدا مۆری جەوهەر و ڕەنگ نییە و ئەو شتەیە وا بە ئینگلیزی پێی دەگوترێت Seal– واتە مۆرێکی ئاسن وەك ئەوانەی بەڵگەنامەی پێ لاك و مۆر دەکەن، بەسەر کاغەزەکەوە دراوە و هەندێ پیتی پێ بەرجەستە کراوە. مۆرەکە بە زمانی ڕووسییە، چوارگۆشەیە، ئەگەر هەڵە نەکەم ئەم پیت یا وشانەی بە سەرەوە دەخوێنرێنەوە:

گەرچی دەکرێت ئەوانە ئاماژە بن بە کتێبخانە، یا ئیدارەیەکی تایبەت، یا باڵوێزخانە و کۆنسوولیەتی ڕووس لە ناوچەکە، بەڵام بۆچوونێکی تر دەتوانێت ئەوە بێت کە پەیوەندیی بە کاغەزەکەوە بێت نەك کەشکۆڵەکە وەك کتێب، واتە نیشانەیەك بێت بۆ بازرگانی یا تجارەتخانەیەك کە کاغەزەکەی فرۆشتووە و ئێمە دەزانین کە بەشێك لەو کاغەزانەی وا لە ئێران دەفرۆشران هاوردەی وڵاتانی ئوورووپی بوون. بەڵام من هیچ بۆچوونێکی تایبەتم لەسەر

مەسەلەکە نییە و دایدەنێم بۆ خەڵکانی شارەزا، پیتە ڕووسییەکانیشم بە تەواوەتی بۆ ناخوێنرێنەوە.

۸. کۆنترین ڕێکەوتێك کە بەسەر کەشکۆڵەکەوە دەبینرێت، هی لاپەڕە ۵۱ی چەپە، کە ساڵی ۱۲۹۸ [۸۱-۱۸۸۰ز] بێت و نوێترین هی ۱۳۱۸، واتە ۱۹۰۱ی زایینییە. دیارە حیسابی پەڕەی زیادکراوی "فیکری"، کە لەناو کەشکۆڵەکەدایە، بەڵام بەوەوە نەلکاوە، جیاوازە و ۲۵ ساڵ دوای دوایین ڕێکەوتەکەیە و دەری دەخات کە لای کەم تا ساڵی ۱۹۲٦ کەشکۆڵەکە لەبەردەستی خوێنەراندا بووە.

۹. کەشکۆڵەکە هەندێك وردە شیعری فارسیی شاعیرانی وەك سەعدی، فیردەوسی و مەولەویی بەڵخیی ڕۆمی و شاعیرانی نەناسراوی دیکەی تێدا دەبینرێت، کە هیچکامیان پایەخی ئەوتۆیان پێ نەدراوە و زۆرجار تەنیا شوێنی بەتاڵیان پێ پڕ کراوەتەوە.

۱۰. دوابەدوای نووسرانی ئەم دێڕانە، ڕێزدار عەبدوڵڵا ڕۆستەمی خاوەنی کەشکۆڵەکە لە مانگی پێنجی ۲۰۰۹دا نامەیەکی بۆ ناردم کە زانیارییەکی زۆری سەبارەت بە نووسەرانی کەشکۆڵەکە تێدا بەدەستەوە داوە. کاك عەبدوڵڵا دەنووسێت:

- عەزیز، مامی سەوزەحمەد و برای ڕۆستەم بووە؛

- ڕۆستەم، باوکی میرزا عەبدولڕەحمان و باپیرەی کاك عەبدوڵڵایە؛

- سەوزە حمەد برا گەورەی میرزا عەبدولڕەحمانە؛

- عەزیزو سەوزەحمەد، مام و برازای یەکتر و وەدیهێنەکانی کەشکۆڵەکەن؛ خۆشحاڵم کە ڕێزدار عەبدوڵڵای ڕۆستەمی بەم یادداشتە مۆری ڕوونکەرەوەی لەسەر کەشکۆڵ و خاوەنەکانی ئەو ناوانە لەگەڵ کەشکۆڵەکەدا پشت ڕاست کردەوە. دەستی کاك عەبدوڵڵا خۆش و یادی عەزیز و سەوزەحمەدی نووسەری کەشکۆڵەکە و میرزا عەبدولڕەحمان کە کەشکۆڵەکەی بۆ پاراستووین، بەخێر بێت.

۱۱. لە نامەیەکدا کە ڕێزدار عەبدوڵڵای ڕۆستەمی لە مانگی شەشی ئەمساڵدا بۆی نووسیوم، ئەم زانیارییانەی ڕاگەیاندووەو منیش دەیخەمە بەرچاوی خوێنەر:

- ڕۆستەمی برای عەزیزو برازای سەوزەحمەد خەڵکی گوندی تورکمان کەندیی بۆکان بووەو سەردار سەیفەددین خانی موکری هێناویەتە بۆکان بۆ سەرپەرشتیکردنی کرێکاران لە بنیاتنانی قەڵای سەردار و مزگەوتی جامیع و حەوزە گەورەی بۆکان. [سەیفەددین خان لەنێوان ساڵانی ۱۸۳٦و ۱۸۹۰دا ژیاوە.]

- وەستا عەبدولڕەحمانی ددانساز ساڵی ۱۲۷٦ی هەتاوی [۸-۱۸۹۷ز] لە بۆکان لەدایك بووە.

عەبدوڵڵا سەلمانی شاعیرێکی خەڵکی سنە بووەو وەستا عەبدولڕەحمان لەکاتێکدا لە سنە کاری ددانسازیی کردووە (لەگەڵ میرزا حەمەکەریمی سەعیدیدا)، ئەوی ناسیوە. "بابامەردۆخی ڕووحانی" لە بەرگی دووهەمی (تاریخ مشاهیر کرد)دا نووسیویەتی: ((میرزا عەبدوڵڵا کە ناسناوی

شـــاعیریی خـــۆی بـــەپێی ئیش‌وکـــاری "سـەلمانی" هەڵبـژاردبوو، سـاڵی ١٢٨٦ لـە سـنە لـەدایك بـووە و لـە ١٣٣١ھ هـەر لـەوێ کۆچی دوایـیی کـردووە [١٩٠٧ تـا ١٩٥٢ز]. لەوێـدا غـەزەلێکی فارسـیی شـاعیریش چاپ کراوە، کە بەم فـەردە دەست پێدەکات و بە ئاشکرا سیاسییە:

بە قتل عاشـق مسکین شـتاب باید کرد
اسـاس هسـتی مارا خـراب باید کرد
(بەرگی ٢، ل٣١٦)
برای چارهٔ این هرج و حق‌گشـیّ و ستم
علاج نیسـت جزاین، انـقلاب باید کرد

١٢. مـن هـەوڵم داوە لیـستەیەك لـە میـسراعی یەکـەمی شـیعرەکان پێـك بهێـنم. گەرچـی لـە هەنـدێك شـوێندا تێکەڵییـەکی وا هەیـە گەرچـی لـە هەنـدێك شـوێندا تێکەڵاوییـەکی وا هەیـە کـە دوور نییـە حیساباتی منی تێك دابێت، بەڵام بەگوێرەی ئـەو لیـستەیەی لێـرەدا دەیبیـنن، سـەرجەم ١٠٢ پارچـە شـیعری کـورت و درێـژ لـە کەشـکۆڵەکەدا نووسـراون، کـە هەنـدێکیان، وەك "لـەیلی و مـەجنوون" ٢٤ لاپـەڕەن و هەنـدێکیان وەك فارسـییەکان تـەنیا یـەك فـەردن. لـە حیـسابی منـدا پارچـە شـیعری لاپـەڕە ٧٥ی ڕاسـت -کـە واهەیـە هـی ئەحمەدی کۆر بێت، گەرچی ١٢ لاپەڕەیە و لە چـەند بەنـد پێـك هـاتووە، بـە یـەك پارچـە دانـراوە، بەڵام موناجاتەکـەی خانـای قوبـادی بە ٧ پارچەی جیاواز حیساب کراوە. ئەوەش لیستەی هەموو شیعرەکان:

لاپەڕە	شیعرەکان
	۱. بسم الله الرحمن الرحیم
	دار جنکان، مشهوراست بە پیرەدار
ا ڕاست	هامسەران وەختێ جە ڕۆیان ڕۆیی، جە وەختان وەختێ
٥ ڕاست	۲. قبیلە! دووروڵات
٦ چەپ	۳. دەروێشی مانەن میرزا شەفیع بێلەواری (مامێزەکی) (کولیایی) (شەفیع)
۸ ڕاست	٤. میرزام زام حەی ۱۲۰٦-۱۱٦۸ (دستگاه خسروخان اول)
۹ ڕاست	٥. دۆس دووروەتەن
۹ چەپ	٦. قیبلەم مەزانام
۱۰ ڕاست	۷. ماتم لە بەحر پەی نەدەر، نو زوڵمەت بێ ڕۆشنە (ئەحمەدی کۆر)
۱۲ ڕاست	۸. یا فەرد ئەعزەم (میرزا فەتحوڵلا...)
۱٤ ڕاست	۹. ئەمشەو هەر خەمەن ها نە کەمیندا
۱٤ چەپ	۱۰. میرزام قەڵای خاو (کەلام فەقێ)
۱٤ چەپ	۱۱. چراخم ! دووریت (کەلام شەفیع)
۱٥ چەپ	۱۲. لە بۆستانی ئیرەمدا خۆ نییە قەت (نالی)
۱۷ ڕاست	۱۳. ڕای شەرح ئەنوەر (شەفیع)
۱۷ چەپ	۱٤. میرزام ! زام حەی (شەفیع)
۱۸ ڕاست	۱٥. سەری زولفت کە ڕشتەی عومری خزری نیوە هەودایە (نالی)
۱۹ ڕاست	۱٦. میرزام شکارکەرد یەك ڕۆستای نۆفڵ (کەلام شەفیع. بسم الله الرحمن الرحیم)
۱۹ چەپ	(لەیلی و مەجنوون)
تا ۳۱ چەپ	۱۷. نەوبەهار... وەشبۆ بە ئان دڵبەری (کەلام شەهاب)
۳۲ ڕاست	۱۸. آنکس کە نداند و بداند کە نداند (فارسی) (۳ فەرد)
۳۳ ڕاست	۱۹. این [چە] چیزاست زیر دامنت ... (فەرد) (فارسی)
۳۳ ڕاست	۲۰. جهان تا جهان تخم بدکاشتی (فەرد) (فارسی، فردوسی)
۳۳ ڕاست	۲۱. تا توانی درون کس مخراش (۱ فەرد) (فارسی)
۳۳ چەپ	۲۲. بە تدبیر شاید جهان ... (۱ فەرد) (فارسی)
۳۳ چەپ	۲۳. ... (چەند فەرد شیعری فارسی)
۳٤ ڕاست	۲٤. فریشتەی شەریف علیك السلام (عاشق معشوقە)
۳٤ چەپ	۲٥. نوروز شد نوروز شد (نوروزی) (فارسی)
۳٥ ڕاست	۲٦. زڵێخام جۆشان
۳٦ ڕاست	۲۷. جر ... کوتم ئایا هەزاری ... (نالی)
۳٦ ڕاست	۲۸. ئەی ... (... ؟)
۳۷ ڕاست	۲۹. ماه رمضان چون گــذرد نوبت عیداست (فارسی) (شێخ ڕەزا)
۳۷ چەپ	۳۰. قیبلەم! دەروونم کۆتا نمەبۆ خەم نە دەروونم (نالی)

٣١. شیرین خەندە کەرد (شهابی است)	٣٨ ڕاست
٣٢. بولبولی والەعەزمی جانانی هەیە (ناری ...؟)	٣٨ چەپ
٣٣. غم مخور عاشق! که غم خوارت منم (فارسی)	٣٩ ڕاست
٣٤. اسامی ماه: ز محرّم چو گـذشتی چو بود ماه صفر	٣٩ چەپ
٣٥. میرزام پای داستان (شەفیع)	٤٠ ڕاست
٣٦. ... خودا .... عەزم یارخوی .... (ئەحمەد کۆر) (تۆبە)	٤١ چەپ
٣٧. هەر وەکوو من دیم لە خەودا ... لە ... لەشکری (ئەحمەدی کۆر) (تۆبە)	٤٢ چەپ
٣٨. نەمردم من ئەگەر ئەمجارە بێ تۆ (نالی)	٤٤ ڕاست
٣٩. لە دوگمەی سینە دوێنێ نوێژی شێوان (نالی)	٤٤ چەپ
٤٠. ڕەنگی گوڵ قوربان وەکوو [ڕەنگی] ڕوخت ڕەنگین نییە (نالی)	٤٤ چەپ
٤١. لە ئەم عیدە ... لە دیداری ڕەفیقانم (حەریق)	٤٥ ڕاست
٤٢. گەر تۆ یاری باوەفامی، هێندە سەنگیندڵ مەبە! (ئەحمەدی کۆر)	٤٦ ڕاست
٤٣. شەو لە من زستان و بەندە، ڕۆژ لە من تاریك و ڕەش (ئەحمەدی کۆر)	٤٦ چەپ
٤٤. ئەی مایەیی سەد فیتنە لە دوو نەرگسی جادوو (نالی)	٤٧ چەپ
٤٥. دڵبەرا! دایم دەناڵم دەم بەدەم، شام و سەحەر (ئەحمەدی کۆر)	٤٧ چەپ
٤٦. ئەی پەرتەوی حوسنت هەموو ڕەنگی گوڵی باغان! (نالی)	٤٨ چەپ
٤٧. بۆ گەڕانی ئاشی دڵ فرمێسکی چاو ئاق دەنزە (آق دکزە) (پێشتر نووسراوە "فارسی" و پاشان کراوە بە "کوردی" هی چ شاعیرێکە؟ وا هەیە هی مستەفا بەگی کوردی بێت) [ڕاست هی مستەفا بەگی کوردییە- گۆڤاری "ژین"]	٤٩ ڕاست
٤٨. درێغا بای خەزان دایە بەهاری شۆخی ڕەعناکەم (من کەلام وفایی)	٤٩ ڕاست
٤٩. زەدەی ڕووتم بە چاوی تۆ، شەفام بێ لێوەکەت نابێ (وەفایی)	٥١ چەپ
٥٠. زولفت بە قەدتدا کە پەرێشان و بڵاوە (نالی)	٥٢ ڕاست
٥١. دڵبەری ... ی وەرد ئەحمەدای، ڕووگوڵشەنی ٥ خشتەکی (ئەحمەدی کۆر)	٥٢ چەپ
٥٢. گرفتارم بە داوی چاوەکانی مەست و فەتتانت (وەفایی) ...	
٥٣. تەبیبی دڵ لەکوێیە، بێ عیلاجی دەردی کاریم کا (کلام عبدالله بەگ)	٥٥ ڕاست
٥٤. بە ئەبرۆ و خەت و خاڵ خووبی، بە باڵا چست و چالاکی (فەقێ)	٥٥ چەپ
٥٥. ئەمان مردم، عیلاجم کەن لە ڕێی پێغەمبەرا چارێ (کوردی)	٥٦ ڕاست
٥٦. چاوەکەت فەتتانە تۆ تەعلیمی دەرسانی مەکە (غزل وحشت)	٥٦ ڕاست
٥٧. فەلەك ! مەردەبای ... (فەقێ)	
٥٨. .... ڕوز بێقەرارم من لە عیشق ڕووی نەوگوڵها (ئەحمەدی کۆر)	٥٧ ڕاست
٥٩. ... بە حەققت یا ڕەببەنا ... مردن هەر ئەوە (ئەحمەدی کۆر)	٥٧ چەپ
٦٠. بەدینت ... زوخاو (ئەحمەدی کۆر)	٥٩ ڕاست
٦١. حەسرەتی ئەندووهی جانان ئەم سووتاندی ڕۆژ و شەب (ئەحمەدی کۆر)	٦٠ چەپ
٦٢. مۆم زبانان، دڵ چو سەنگان، .... حەریر (؟) (ئەحمەدی کۆر)	٦٢ ڕاست

٦٣. بە دڵ کین بە ... مەی غوباری میحنەتی دونیا (کلام کوردی)	
(تەخمیسی غەزەلی حافز الا یا أیها الساقی ...)	٦٢ چەپ
٦٤. چەند فەردی فارسی: حجاز بە بیداری آسودە ماند ...	
وێدەچێت ئەم لاپەڕەیە هی شوێنێکی دیکە بووبێت، یا پێچەوانە نووسرابێت.	
٦٥. پیری کەردەوە (شەفیع)	٦٤ ڕاست
٦٦. گڵکۆی تازەی لەیل (ئەحمەد بەگ)	٦٥ ڕاست
٦٧. ستاّر، آنکه هست به نیرو تهمتنا (شێخ رضا)	٦٧ چەپ
٦٨. هەی یاران نیان، هەی یاران [نیان] (هفت بند خانای "قبادی"؟)	
لە هەمان لاپەڕەدا، دوای ١٨ فەرد نووسراوە: تمّت	
٦٩. بەڵام لە لاپەڕەی دواییدا، واتە ٦٨ب، نووسراوە بەندی دویم و بەم شیعرە دەستی پێکردووە	
٧٠. قەدیم موتڵەق یا قایم بەزات قەدیم موتڵەق	٦٨ چەپ
٧١. یا حەق! کەس چون تۆ پەرێ کەس نییەن	٦٩ چەپ
٧٢. یا ڕەب! من بەندەی نافەرمان تۆم	٦٩ چەپ
٧٣. یا حەی! ئەر بەدخووم، ئەر پاکێزە خووم	٧٠ چەپ
٧٤. پادشای شاهان ئیقلیم هەستی!	٧٠ چەپ
٧٥. کەریم کارساز! دەهەندەی داوەر!	
(دەبێ بەندەکانی بەراورد بکرێن. وا هەیە ناتەواو بن)	٧١ ڕاست
٧٦. عشق خوبان در جهان هرگز نبودی کاشکی (کلام حضرت شیخ سعدی) فارسی	٧٢ ڕاست
٧٧. آخر ای سنگدل بیم زنخدان تا چند ؟ (سعدی)	٧٢ ڕاست
٧٨. بولبول ل باغ جەننەتی، دایم دخوێنێ عەندەلیب (کلام شیخ احمد کۆڕ)	٧٢ ڕاست
٧٩. من ل داغ و حەسرەت تو ئەرز و ئاسمان پێ بوو تەنگ (شێخ ئەحمەد)	٧٣ چەپ
٨٠. من کریم بۆ چییە ... . لێژ (کلام نالی)	٧٤ چەپ
٨١. بسم الله الرحمن الرحیم ڕەحمەت ل وی کەسانی گوێ بداتە ڕیوایەتی (؟) شیعرێکی دوورودرێژە لە چەند بەند پێك هاتووە، هەر بەندێکی ٣ فەردە کە هاوقافیەن. بە کرمانجیی ژووروو نووسراوە و تێکەڵە لەگەڵ کرمانجیی خواروو. وشەی عەرەبیی زۆر تێدان. هاوشێوەیە لەگەڵ شیعری ئەحمەدی کۆڕ. لە کۆتاییدا هاتووە: بە دڵ بکا دۆعایێ بۆ محەمەدی سیوجی. کێیە ئەو کەسە؟ [ئەو شیعرە درێژەی محەمەدی سیوچی، سیوچ دێیەکی نزیکی شاری بانەیە، چاپو بڵاو بووەتەوە. بڕوانە: مەلا محەمەدی سیوچی، تذکرة العوام یان بەیتی ئەووەڵو ئاخر، چاپخانەی کامەرانی- سلێمانی، ١٩٧٩. - گۆڤاری "ژین"]	٧٥ ڕاست
٨٢. لێوەکەت مەی پێوەیە (فەردێك)	٨١ ڕاست
٨٣. لەسەر شەو ڕۆژی دانا و ملی فیتی لەسەر ناوە (حاجی قادر)	٨١ چەپ
٨٤. بابی جەوابی دڵبەری (ئەحمەدی کۆڕ)	

لێرە بەدواوە تەرتیبی نووسینی دێڕەکان دەگۆڕدرێت. وا هەیە تەسمیم –واتە شیرازەی لاپەڕەکان– خراپ کرابێت (پاشماوەی شیعرەکە لە ٨٢ ڕاست و ٨٢ی چەپدایە) تێکچوونی شیرازە	٨٣ چەپ
٨٥. ئەم شیعرەش، بە هەمان شێوەیە لە لاپەڕە ٨٤ چەپەوە دەست پێدەکات (ناوەڕاستی لاپەڕەکە) و تا ٨٣ چەپ درێژەی هەیە واتە بە پێچەوانە: تا بە مەحشەر هەر دبێژم دی صەلا ل من غەریب (ئەحمەدی کۆر)	٨٤ چەپ
٨٦. کلام شیخ سعدی: روزی ز سرسنگ عقابی به هوا خاست ...(فارسی)	٨٥ ڕاست
٨٧. مرا راحت زندگی دوش بود ... چەند شیعری فارسی	٨٥ چەپ
٨٨. ئاه ئاتەشینم، فرمێسکی خوێنینم (چوار فەردی کوردی)	٨٥ چەپ
٨٩. کلام شیخ ئەحمەدی کۆر (کالام نووسراوە): دڵ دەسووتێ شوبهی مۆم (ئەحمەدی کۆر)	٨٦ ڕاست
٩٠. فرمودە حضرت شمس قدس سرّە: اگر ملك سلیمان را تو در زیر نگین داری (فارسی) (مولوی بلخی)	٨٦ چەپ
٩١. حەریق: هەموو کەس با بزانێ من کە سەودای زولفی دوو تاتم (حەریق)	٨٧ ڕاست
٩٢. چاوەڕێی موژدەی نەسیمم تا لە گوڵشەن دێتەوە (حەریق)	٨٨ ڕاست
٩٣. نخواهم تاج کیخسرو، بجویم ملکت جم را (٢ فەردی فارسی)	٨٨ چەپ
٩٤. شێخ بە تەنها بوو کە فەرمووی ابن ملجم من دەگێم (شێخ ڕەزا)	٨٨ چەپ
٩٥. شێخ بێ خەبەرە لەم قسە مەشهوورە لە ئافاق (؟)	٨٩ ڕاست
٩٦. کلام شێخ ڕەزا: مامەکەی قەحبە ژنە، دەوڵەتی شەددادی هەیە (شێخ ڕەزا)	٨٩ ڕاست
٩٧. وەفایی: ئارەق ڕووی داگرتی لەبەر پێکەنینە (وەفایی)	٨٩ چەپ
٩٨. وەفایی: حەڵقە حەلقەی تاری زوڵفی خستە سەر ڕووی نازەنین	٩٠ ڕاست
٩٩. خزمینە مەدەن پەنجە لەگەڵ عەشرەتی جافا (کلام شێخ ڕەزا)	٩١ ڕاست
١٠٠. لێرەدا دیسان تەرتیبی پەڕەکان شێواون و سەرەتای شیعری لە ٩٢ ڕاستەوەیە: کلام کردی: ئەرێ یاران! شەبی هیجرانە یاخۆ مەحشەرە ئەمشەو؟ (کوردی)	٩١ چەپ
١٠١. بە هەمان شێوە، شیعری لاپەڕە ٩٢ی ڕاست لە ٩٣ی ڕاستەوە دەست پێ دەکات:	٩٢ ڕاست
وەفایی: یارسول الله! دەخیلەك ڕووم نییە بێمە حوزوور (وەفایی)	٩٣ ڕاست
١٠٢. رضا: ای تا ... تو نیك واسطهٔ دادخواەرا (شیخ ڕەزا)	٩٣ چەپ

ب

[illegible]
واقف [illegible] ماه را

در ملک [illegible] چون [illegible]
[illegible] الله را

[illegible]
[illegible] کلاه را

[illegible]
[illegible] بارگاه را

برخوان دعای دولت و درگاه عرش کش
شرح ز بینوایی این بنده رشته را

آرایش از سکهٔ جم خسرو عجم
دارای ملک ری شه گیتی پناه را

آن خسروی که ناصر دین محمد علی است
بر خلق آشکار است ز رحمت الاه را

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] کلاه را

خوش آن بود که گرفتار حسن دلدار است — سر آن بود که ز مار زلف بر سر دار است

به هر کجا که اسیر آن عشق بس حسرت — که طوق گردنش آن چین زلف دلدار است

بنازم آن خم زلف که همچو محبس تار — هزار همچو منی مو در آن گرفتار است

دلا ز نرگس چشمش حذر نما که ترک — همیشه موقع مستی غیور و خونخوار است

حدیث عشق ز پیر مغان بپرس نه شیخ — که او همیشه به فکر رداء و دستار است

مکن به چشم حقارت نظر به مرد فقیر — گدا است گرچه به ظاهر ولیک سالار است

بنوش باده گلگون به هر زمان فکری
مدار بیم ز رحمت خدای غفار است

جهت برادری آقا عبدالرحمن به یادگار تحریر شد اگرچه اشعار منه قابل
هیچ گونه توجهی نیست تاریخ ۳۰ شعبان المعظم ۱۳۳۳

عبدالله سمنانی متخلص به دلگیری

یا حق